

Strategi

Program

Plan

Policy

• **Riktlinjer**

Regler

Borås Stads
Riktlinjer för
finansverksamheten
Borås kommunkoncern

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 15 december 2005, reviderad 26 maj 2011, 20 november 2014, 23 februari 2017 och 19 juni 2019

För revidering ansvarar Kommunstyrelsen

För ev. uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för nämnderna, bolagen och internbanken

Dokumentet gäller till och med 2022

Riktlinjer för finansverksamheten

Borås kommunkoncern

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Kommunens övergripande finansiella strategi är att eftersträva en effektiv kapitalanvändning och en effektiv kapitalanskaffning. Detta genom att med högt ställda krav på säkerhet och sundhet i det finansiella arbetet optimalt styra betalningsströmmarna för att minimera behovet av rörelsekapital, och optimalt styra finansieringen med främmande kapital. Kommunkoncernens övergripande finansiella strategi om en effektiv kapitalanvändning behandlas inte i detta dokument. Dessa riktlinjer omfattar enbart finansverksamheten.

Investeringar som till följd av sin storlek anses extraordinära kan efter beslut i Kommunfullmäktige hanteras på annat sätt än vad som anges i dessa riktlinjer.

1.2 Övergångsregler

Befintliga räntederivat mellan Borås Stad och bolagen löper på till förfall.

1.3 Omfattning

Riktlinjer för finansverksamheten omfattar finansverksamheten inom hela kommunens verksamhet; Borås Stad med majoritetsägda bolag samt andra organisationer enligt beslut i Kommunfullmäktige, i fortsättningen kallat kommunkoncernen.

Med finansverksamheten avses upplåning, utlåning, borgen, likviditetshantering, placeringar och finansiell riskhantering. Finansverksamheten omfattar även kapitalförvaltningen för Borås Stads samförvaltade stiftelser som regleras i Borås Stads regler för förvaltning av kommunens stiftelser.

Som ett komplement till dessa riktlinjer för finansverksamheten finns Kommunstyrelsens finansiella regler för Borås Stad.

Kommunfullmäktige ansvarar för riktlinjer för finansverksamheten i Borås kommunkoncern och för Borås Stads regler för förvaltning av kommunens stiftelser.

Kommunstyrelsen ansvarar för finansiella regler i Borås Stad.

1.4 Syfte med riktlinjer för finansverksamheten

Riktlinjer för finansverksamheten är ett ramverk från Kommunfullmäktige som anger övergripande mål, organisation med ansvarsfördelning, och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen.

1.5 Mål med finansverksamheten

Det övergripande målet för finansverksamheten inom kommunkoncernen är att medverka till en god ekonomisk hushållning genom att

- tillgodose verksamhetens behov av finansiering enligt budget
- säkerställa betalningsförmågan och trygga tillgången på kapital
- inom ramen för ovanstående, eftersträva bästa möjliga finansnetto
- effektivisera och utnyttja stordriftsfördelar inom upplåning, kapitalflöden, likviditetshantering, betalningsrutiner och övriga finansiella tjänster.

Finansverksamheten inom kommunkoncernen ska bedrivas

- effektivt
- betryggande med god riskkontroll och utan spekulativa inslag. Upplåning och utlåning vars enda syfte är att skapa räntevinster för kommunkoncernen ska inte förekomma.
- aktivt för att skapa möjligheter att rationellt hantera risker med hänsyn till kostnaden för att minska eller eliminera risker
- på ett etiskt och miljömässigt försvarbart sätt och verka i samma riktning som Borås Stads grundläggande värderingar kring ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet.
- med hög kompetens.

2. Finansiell samordning

Under Kommunstyrelsen ska finnas en internbank. Internbankens övergripande uppdrag är att ansvara för kommunkoncernens kapitalförsörjning, räntebindning, tillgodose kommunkoncernens behov av finansiell kompetens, samordna finansverksamheten samt verka för att på bästa sätt uppnå målet med finansverksamheten.

I kommunkoncernen ska finnas forum för dialog och information för finansverksamheten.

Kommunkoncernens externa transaktioner i finansverksamheten ska göras av internbanken. Om verksamhetsspecifika förutsättningar i bolag möjliggör för kommunkoncernen förmånliga alternativa finansieringsformer ska detta utredas och upphandlas av internbanken samt godkännas av Kommunstyrelsen.

Internbankens prissättning ska vara transparent, och baseras på marknadsmässiga villkor för att möta lagkrav på konkurrensneutralitet för verksamheter som konkurrerar med privata aktörer.

Internbanken ska hålla löpande kontakt med bolagen och förvaltningarna för att bistå i deras finansverksamhet. Internbanken ska säkerställa och upprätthålla en hög finansiell kompetens, god service och hög tillgänglighet. Internbanken företräder kommunkoncernen i kontakter med banker och andra aktörer på finansmarknaden.

Bolagen ska årligen i budgetprocessen föreslå finansiering av sin verksamhet. Nämnder och bolag ska ge internbanken den information som behövs för en effektiv finansiell samordning inom kommunkoncernen. Tillika ska internbanken ge nämnder och bolag information som behövs för deras verksamhet.

3. Organisation och ansvarsfördelning

Ansvar för finansverksamheten inom kommunkoncernen fördelas enligt nedanstående.

Kommunfullmäktiges ansvar är att

- besluta om riktlinjer för finansverksamheten för kommunkoncernen
- besluta om regler för förvaltning av kommunens stiftelser
- besluta om en ram för kommunkoncernens externa upplåning
- besluta om en ram för kommunens egen upplåning
- besluta om kommunens borgen för externa parter
- följa finansverksamheten genom kommunens års- och delårsredovisning.

Kommunstyrelsens ansvar är att

- säkerställa kommunkoncernens kapitalförsörjning
- hantera kommunkoncernens räntebindning
- årligen i budgetprocessen, eller vid behov, besluta om en ram för utlåning till och borgen för respektive bolag
- besluta om finansiella regler för Borås Stad
- besluta om internbankens prissättning vid utlåning och borgen till majoritetsägda bolag
- besluta om delegationsordning för finansverksamheten i kommunen
- besluta om publika låneprogram
- besluta om finansiell leasing i kommunen
- godkänna annan upplåning för majoritetsägda bolag än den som normalt ska ske via internbanken
- fortlöpande utvärdera riktlinjer för finansverksamheten och finansiella regler samt föreslå Kommunfullmäktige att revidera riktlinjer för finansverksamheten vid behov
- löpande följa finansverksamheten genom finansiell rapportering.

Nämnderna ansvarar för att

- ge internbanken den information som behövs för en effektiv finansiell samordning inom kommunkoncernen.

Styrelserna i de majoritetsägda bolagen ansvarar för att

- ge internbanken den information som behövs för en effektiv finansiell samordning inom kommunkoncernen
- hantera finansiella risker i samråd med internbanken.

4. Likviditetshantering och placeringar

Likviditetshanteringen inom kommunkoncernen ska samordnas via internbanken. Kommunkoncernen ska ha ett koncernkontosystem för att samordna betalningsflöden. Bank- och valutakonton får endast öppnas av internbanken, eller med internbankens godkännande. Majoritetsägda bolag ska vara anslutna till kommunens koncernkontostruktur. Ej majoritetsägda bolag och organisationer kan anslutas efter ansökan.

Likviditetshanteringen ska effektivisera kapitalförsörjningen och beakta en god betalningsberedskap vid alla tillfällen. Bolagen och förvaltningarna ansvarar för att optimera sitt rörelsekapital, och ge internbanken information för kommunkoncernens likviditetsplanering på både kort och lång sikt.

De bolag som är anslutna till kommunens koncernkontostruktur ska placera all överskottslikviditet genom internbanken. Bestående överskottslikviditet i kommunen ska hanteras i enlighet med regler för finansverksamheten Borås Stad. Reglerna anger hur medel ska hanteras på kort (<1år) och medellång (1-5 år) sikt. Borås Stad placerar inte på lång sikt (>5 år), detta för att undvika risken för årliga resultatsvängningar. Pensionsmedel hanteras därför normalt genom återlån. Med återlån menas att pensionsmedlen fortsatt utgör en del av kommunens rörelsekapital. Om kommunen väljer annan hantering än återlån, överförs pensionsmedel till extern part genom försäkringsinlösen.

Placeringarna ska ske på ett etiskt och miljömässigt försvarbart sätt, och verka i samma riktning som Borås Stads grundläggande värderingar kring ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet.

Kommunen ska eftersträva att placera endast i företag som följer ILO:s kärnkonventioner och OECD:s program för multinationella företag. ILO:s kärnkonventioner rör fackliga rättigheter, skydd mot tvångsarbete, avskaffande av barnarbete och skydd mot diskriminering medan OECD:s riktlinjer för multinationella företag rör miljöskydd, informationsförmedling, konkurrens, anställning, konsumentintressen, beskattning, vetenskap och teknologi och bekämpning av mutor.

Placeringar ska inte göras i företag vars omsättning härrör från områdena vapen, alkohol, spel, pornografi eller tobak eller som har verksamhet med syfte att prospektera, exploatera, utvinna eller producera fossil energi.

5. Upplåning

All upplåning i kommunkoncernen ska inrymmas inom de av Kommunfullmäktige beslutade ramarna och samordnas genom internbanken.

Finansiell leasing i kommunkoncernen jämställs med upplåning. Normalt är den effektiva finansieringskostnaden för ett leasingavtal högre än kommunens alternativkostnad vid egen finansiering eller lånefinansiering. Därför används finansiell leasing i normalfallet sparsamt, och all leasing i kommunen ska beslutas av Kommunstyrelsen. Finansiell leasing i bolagen kan ske, dock först efter samråd med internbanken.

Kapitalförsörjningen ska tryggas med en låg finansieringsrisk genom en god diversifiering avseende lånens förfallostruktur, upplåningsformer, långgivare och väl avvägda likviditetsreserver.

En hög säkerhet för tillgång till finansiering ska eftersträvas. Kommunkoncernens betalningsförmåga ska vid varje tidpunkt vara säkerställd via tillgång till likvida medel och/eller genom avtalade kreditlöften.

Kommunstyrelsen ska i reglerna för finansverksamheten ange regler för upplåning och likviditetsreserver.

6. Utlåning och borgen

6.1 Utlåning till majoritetsägda bolag

Kapitalförsörjning till majoritetsägda bolag ska ske genom utlåning från kommunens internbank inom de av Kommunstyrelsen beslutade ramarna.

De majoritetsägda bolagen ska vid var tid ha tillgång till kapital för att bedriva den av ägaren beslutade verksamheten. Bolagen har därmed en långfristig kapitalförsörjning, som beloppsmässigt fastställs i årligt beslut av Kommunstyrelsen.

Kommunens prissättning ska eftersträva marknadsmässiga villkor för att möta lagkrav på konkurrensneutralitet för verksamheter som konkurrerar med privata aktörer.

Kommunstyrelsen ska i reglerna för finansverksamheten ange regler för utlåning, borgen samt för att fastställa internbankens prissättning av utlåning och borgen.

6.2 Borgen till externa parter

Borgen till externa bolag och organisationer beslutas av Kommunfullmäktige och kan endast ske om det anses vara av allmänt intresse. Borgen tillämpas restriktivt, ska vara tidsatt till maximalt åtta år och får inte vara generell. Beslut om eventuell borgensavgift fattas av Kommunfullmäktige, efter förslag från internbanken.

Såsom medlem i Kommuninvest ekonomisk förening har staden ingått solidarisk borgen för Kommuninvest i Sveriges AB:s förpliktelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening finns ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna.

7. Finansiell riskhantering

Finansiell verksamhet är förknippad med risktagande, dels i form av finansiella risker, dels i form av operativa risker. För varje betydande finansiell risk ska det finnas en tydligt angiven strategi och riktlinjer.

Följande riktlinjer gäller för kommunen och i tillämpliga fall bolagen.

7.1 Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller endast mot en ökad kostnad ha tillgång till medel för betalningar.

Minst 100 % av närmsta 12 månaders kapitalförfall ska täckas av kreditlöften och tillgänglig likviditet.

7.2 Ränterisk

Med ränterisk avses risken för att en snabb förändring av marknadsräntorna påverkar kommunkoncernens finansnetto negativt.

För att begränsa räntekänsligheten och resultateffekten över tiden ska, som huvudprincip, maximalt 50 procent av räntebindningen förfalla inom 12 månader. Kommunstyrelsen ska i reglerna för finansverksamheten utforma räntebindningsstrategi med riskmandat.

7.3 Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken för att motparten inte kan fullfölja de förpliktelser som avtalet innebär. I finansiella transaktioner med motpartsrisk ska bara motparter med hög kreditvärdighet väljas. Motpartsrisker ska i möjligaste mån reduceras genom att riskerna sprids på flera motparter.

7.4 Valutarisk

Med valutarisk avses risken för att drabbas av ökade kostnader till följd av valutakursförändringar.

I finansverksamheten uppkommer valutarisker om upplåning eller placering sker i utländsk valuta. Valutarisker i finansverksamheten ska omedelbart valutasäkras.

Respektive förvaltning och bolag ansvarar för att identifiera och rapportera valutarisker som uppkommer i den löpande verksamheten till internbanken. Rapportering av verksamhet beslutar i samråd med internbanken hur valutariskerna ska hanteras.

7.5 Derivatinstrument

Med derivat avses ett finansiellt instrument för att hantera pris-, kurs- och ränterisker. Derivatinstrument får användas endast till att hantera finansiella risker i underliggande upp- och utlåning, placeringsportfölj eller underliggande valutaexponeringar. All användning av derivatinstrument förutsätter god förståelse för instrumentets funktion, prissättning, tillhörande risker och administrativa rutiner som kan hantera dessa affärer. Kommunkoncernens derivattransaktioner ska göras av internbanken, eller i samråd med internbanken. Riskbedömning och konsekvensanalys av en derivattransaktion ska alltid göras före affärsavslut.

Kommunstyrelsen ska i reglerna för finansverksamheten ange regler för derivatinstrument.

7.6 Operativa risker

Med operativ risk avses risken att drabbas av förluster till följd av bristfälliga interna processer, fel orsakade av den mänskliga faktorn eller felaktiga system.

De operativa riskerna ska begränsas genom god intern kontroll, uppföljning och rapportering. Finansverksamheten ska organiseras utifrån en ansvarsfördelning som alltid upprätthåller principen att ingen enskild person ensam ska handlägga en transaktion genom hela behandlingskedjan.

7.7 Övriga risker

Bolag inom koncernen ansvarar i enlighet med ägardirektiven för sin respektive verksamhet och därtill bolagsspecifika risker, såsom externa miljö- och energirelaterade prISRISKEr för Borås Energi och Miljö AB. Bolagen ska dock beakta dessa riktlinjer avseende finansiell riskhantering; derivat ska ha sin matchning i underliggande post, en god förståelse för instrumentet förutsätts och ingen enskild person ska ensam handlägga en transaktion genom hela behandlingskedjan.

8. Rapportering

Kommunstyrelsen ska till Kommunfullmäktige rapportera om finansverksamheten i samband med års- och delårsredovisning. Kommunstyrelsen ska bedöma om det finns anledning till särskilda rapporter eller beslut i Kommunfullmäktige om den finansiella verksamheten.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se